

LOEFBIETER

Nu wreekt het zich dat ik een slordig mens ben en ook nog mijn „Waterkampioen” doorgeef. Maar kunt u zich herinneren dat een jaartje geleden werd gezegd in een artikel over een grundel dat de eigenaar de wendbaarheid van de zijne toeschreef aan het ontbreken van de loefbieter? Wat later gaf ik daar een opmerking over weg naar aanleiding van mijn grundel en zei dat ik ook wel een lans zou durven breken voor de stelling dat de wendbaarheid er wel eens door bevorderd zou kunnen worden. Ik zou graag een gesprek hierover willen ontketenen. Niet in de vorm van „wie heeft gelijk”, maar uitsluitend als choc des opinions.

In mijn jonge jaren roeide ik veel op de IJssel, nu eens in een z.g.n. Hollandse boot en dan weer in een punter. De Hollandse boot was beter voor de rivieren. Als je die bij het kribbetje varen even met z'n kop door de felle stroom bij de krib moest trekken, gierde het water onder die ronde bolle kop door, en als je met de punter even mis was, voelde je hoe die z'n spitse kop in het water „beet” en je scheerde onherroepelijk de rivier in.

Ik baseer dit op een eigen ervaring van kind af en het roeien beheers ik evengoed als de beroepsman: ik deed het jaren lang bijna dagelijks. En overigens: de eigenaars van deze boten waren het daar óók over eens.

Laat ik zeggen: de punter bijt z'n neus vast en de Hollandse boot laat het water onder z'n neus doorlopen.

Daarom komt het mij volkomen natuurlijk voor dat tjalken en andere ronde schepen een loefbieter nodig hebben, tegen het wegscheren van de kop. De punter (en dus ook de grundel) hebben hem niet nodig. Dit is het eerste wat ik ervan meemaakte: roeiboten.

Met die punter en die Hollandse boot heb ik nooit anders gevaren dan met een sprietzeil en zonder fok. Op de rivier was toch niet te laveren tegen stroom. En laverend van de stroom af laat je je door een sympathiek stroomdraadje helpen in de wending.

Maar nu dan die (ik geloof zelfs: aanvechtbare) stelling van de wending. Door de loefbieter wordt het lateraalplan langer, dus wordt een wending vertraagd.

Maar daartegenover staat dat het schip bij de draaiing het volgende doet: 1 de kont wordt weggezet en gaat draaien omdat ongeveer de grootste breedte het steunpunt van de draaiing is. Vergroot men het onderwateroppervlak daarvóór, dan komt ook het steunpunt wat naar voren, de „arm” achter wordt langer en blijft onder water gelijk van vorm, en „dus” zal de draaiing iets vlugger verlopen.

Ik voel een tegenspraak aankomen.

Wanneer de grootste breedte het draaipunt is en de kont gaat naar stuurboord, dan gaat de kop naar bakboord en dan zal de loefbieter die bakboord bewegingen remmen omdat hij dwars door het water wordt gedrukt.

En wat ik nu eens echt interessant zou vinden? Is dat niet te experimenteren met een model in water waarin je de wervelingen kunt zien? Want ook mijn tegenstander heeft gelijk, en voor mij is de vraag: wat heeft het meeste invloed: „mijn” gedachte van naar voren brengen van steun — c.q. draaipunt of die andere van vermeerdering dwars en weerstand van de kop? M.a.w.: wie heeft het mééste gelijk?

Ik moet hier bij aantekenen dat bij een zeilend schip, dat door de wind gaat, dit hele draaiende schip zich tijdens de draaiing naar lij verplaatst. Dus het deel achter het draaipunt maakt een iets grotere uitslag door de drift, en het deel ervóór een iets kleinere door diezelfde drift.

Enfin, ik ben meer een praktisch gevoelsmens dan een theoreticus, dat hebt u al wel gemerkt.

J. MATZER VAN BLOOIS

De schrijver denkt zeer bijzonder aan de invloed van de loefbieter bij het wenden. Als men denkt aan de naam „loefhouder”, die ook aan deze „voorscheg” wordt gegeven, kan de functie van het tegengaan van wegwaaien van de kop van het schip beter worden begrepen. Ik geloof, dat dit het voornaamste doel is van de loefbieter en dat dit vooral bij beweging water van belang is.

J. L.

De boeier O l g a op de helling in Nieuwendam in 1935. Duidelijk is de loefbieter te zien.

(Foto Ir. J. Loeff)

